

грамно-методичне, інформаційне, матеріально-технічне та фінансове забезпечення, кваліфікація викладачів, контингент слухачів тощо).

Якісний рівень підвищення кваліфікації в значній мірі залежить від якості навчальної й методичної роботи. Перше, що тут варто було б відзначити, – це **перехід на нові освітні стандарти**.

Таким чином, нові стандарти в системі підвищення кваліфікації у сфері ЦЗ, при збереженні певного рівня державного регулювання, дозволяють забезпечити дієвий вплив на його результати з боку регіонів та підвищити відповідальність курсів, центрів і навчальних закладів, що реалізують програми функціонального навчання за його кінцевий результат.

У той же час дотримання нових стандартів при здійсненні підвищення кваліфікації у сфері ЦЗ вимагає ретельного відбору інформації, що має бути перетворена в знання у свідомості слухачів та організації навчального процесу на основі модульного принципу, при обов'язковому врахуванні отриманих слухачами знань і умінь за галузевим стандартом вищої освіти з безпеки життєдіяльності, умінь сформованих системою професійного підвищення кваліфікації державних службовців та набутого ними досвіду практичної роботи.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ГЕГРАФІЇ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Горцук О.М. (м. Вінниця, Україна)

У Національній доктрині розвитку освіти України у двадцять першому столітті визначено мету, пріоритетні напрямки державної політики щодо розвитку освіти, зокрема це: особистісна орієнтація освіти; формування національних і загальнолюдських цінностей; постійне підвищення якості освіти, оновлення її змісту та форм організації навчально-виховного процесу; запровадження освітніх інноваційних технологій. Звідси, завдання вчителя географії сьогодні – відібрати зі своїх методичних надбань усе прогресивне і змінити, модернізувати, трансформувати навчальний процес забезпечивши його дослідницький, пошуковий характер. Такий підхід сприятиме розвитку мислення, розумових, творчих здібностей учнів, більш якісному рівню освіти.

Одним із шляхів організації дослідницької діяльності школярів в процесі вивчення географії є застосування інноваційних технологій.

Проблема дослідницької діяльності знайшла відображення у працях вчених: В.С. Бібер, О.М. Коршунов, Я.Ф. Чепіга, А.С. Музиченко. Певні аспекти інноваційних підходів у викладанні географії розглядали: Н.В. Лескова, С.Г. Кобернік, В.П. Корнєєв, Л.І. Круглик, С.М. Пальчевський, Г.П. Пустовіт, А.Й. Сиротенко, Б.О. Чернов, В.А. Сластьонін, Л.С. Подимова, О.І. Пометун та ін.

У найзагальнішому вигляді під дослідницькою роботою, на нашу думку, варто розуміти систему навчальної та позанавчальної діяльності учнів теоретичного і прикладного напрямків у галузі науки, яка за формою та змістом відповідає творчому рівневі навчальних досягнень. У такому розумінні дослідницька робота учнів є найвищою формою вияву творчого рівня засвоєння знань. Окремі дослідники розглядають її лише як одну з перспективних педагогічних технологій [3].

У процесі дослідження встановлено, що для проведення дослідницької діяльності на уроках географії необхідним є:

- використання інноваційних технологій навчання, що передбачає різні форми, методи організації навчальної діяльності, орієнтованої на конкретного учня;
- створення на уроках географії педагогічних ситуацій, що дають змогу кожному учню виявити ініціативу, самостійність у роботі, та

- створення атмосфери зацікавленості кожного учня в роботі класу;
- стимулювання учня до висловлювань, використання різних способів виконання завдань без страху помилитися, дати неправильну відповідь;
- підтримка учня в його бажанні аналізувати свою роботу та роботу інших учнів на уроках географії.

З'ясовано, що робота з формування дослідницьких умінь школярів ведеться поетапно, з урахуванням рівня освіченості, вікових та психологічних особливостей, що в п'ятих – шостих класах вимагає організації уроків, побудованих на інтересі, характер мотивації яких формують емоційні чинники; у сьомих – дев'ятих класах – проблемно-пошукових із навчально-пізнавальною мотивацією (створення ситуації новизни, опори на життєвий досвід, відчуття успіху в навчанні), а в 10-11 класах – творчих, зі зміною мотивації на соціально-практичну (показ суспільної та особистісної значущості учіння, заохочення до сумлінного виконання обов'язків, оперативний контроль).

У процесі дослідження з'ясовано, що найбільше сприяють організації дослідницької діяльності: дослідницька, проектна, ігрова та інформаційна технології навчання. Найбільш важливе значення має *дослідницька технологія* – це технологія навчання, що забезпечує вищий рівень пізнавальної самостійності учнів. У процесі застосування даної технології пізнавальна діяльність школярів за своєю структурою наближається до дослідницької діяльності вченого, який відкриває нові наукові знання; це спосіб навчання шляхом самостійного «відкриття» учнями знань. Вона включає всі елементи проблемного навчання: виявлення проблеми предмета досліджень; аналіз умов, їхня оцінка, відокремлення відомого чи невідомого; висунення гіпотези чи припущень; розробка плану розв'язання проблеми; виконання плану; перевірка правильності дій та одержаного результату. Дослідницька технологія на уроках географії передувє проектній діяльності, завдяки якій створюється новий продукт.

Проектна технологія стимулює інтерес учнів до певних географічних проблем, що передбачають володіння визначеною сумою знань. Метою навчального проектування є створення педагогом таких умов під час освітнього процесу, за яких його результатом є індивідуальний досвід проектної діяльності учня, що в свою чергу є запорукою дослідницької діяльності [2].

Досить часто в процесі вивчення географії з метою організації дослідницької діяльності використовують *ігрові технології*. Використання ігор у навчанні географії вирішує безліч завдань. Вони розвивають пізнавальний інтерес до предмету, активізують навчальну діяльність учнів на уроках, сприяють становленню творчої особистості учня, тому що багато ігор часто припускають проблемний характер навчання, бо є вихідні питання, на які треба дати відповідь, а шляхи вирішення не відомі.

Швидкі темпи інформатизації суспільства вимагають широкого застосування комп'ютерних технологій у вивченні географії. Вони дозволяють суттєво перебудувати і вдосконалити шкільну географічну освіту. Перспективи використання інформаційних технологій вивчали: І. Роберт, Ю. Машбіц, М.І. Жалдак, С. Пейперт. Інформаційні технології дають можливість для творчого розвитку учнів, дозволяють звільнитися від нудного традиційного навчання і розробити нові ідеї, можливість вирішувати цікавіші проблеми [1].

Досвід використання комп'ютерних програм при вивченні географії дає можливість зробити деякі висновки:

- по-перше, використання комп'ютера сприяє дослідницькій діяльності учнів.
- по-друге, використання комп'ютера дозволяє значно заощаджувати час. На звичайних уроках географії матеріал відпрацьовується, а на уроках з використанням комп'ютера проводиться перевірка.

- по-третє, результати виходять більш об'єктивними, дозволяють проаналізувати ступінь засвоєння й обсяг знань учнів.
- по-четверте, підвищується мотивація навчання за рахунок новизни діяльності.

Таким чином, застосування інноваційних технологій навчання в процесі організації дослідницької діяльності учнів на уроках географії загалом сприятиме розвитку їх мислення, творчих здібностей, забезпечить більш якісний рівень освіти.

Література

1. Назаренко Т. Нові можливості інформаційно – комп'ютерних засобів на уроках географії // Географія та основи економіки в школі. – 2007. – № 10. – С. 2-4.
2. Сарібатов О. Дослідницька діяльність учнів у навчальному процесі// Соціальний педагог. – 2007. – № 2. – С. 53-54.
3. Химинець В.В. Інноваційна освітня діяльність.-Т.-:Мандрівець, 2009.- 2006.- 360 С.

ПСИХОЛОГІЯ СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ

Гриньова М.В., Джорухова О.В. (м. Полтава, Україна)

У школах нерідко спостерігається застарілий авторитарний підхід у вихованні, вимушена лінія поведінки вчителя, учень розглядається нерідко як об'єкт виховної системи, основними формами спілкування є настанови, роз'яснення, нотації, погрози, покарання, заборони, вимоги тощо. Як наслідок – відчуження учня і вчителя. Вихованець залишається наодинці зі своїми проблемами. Усі зазначені негативні явища і зумовлюють низький рівень статевої свідомості підлітків, негативно відображаються на їх статевій культурі, нівелюють цінність власного життя та інших людей. Аналіз нинішніх соціально-педагогічних процесів дозволяє зробити висновок, що досліджувана проблема статевого виховання у позаурочній діяльності потребує постановки нової мети, оновлення змісту і технологій, які б ґрунтувалися на філософії виховання, в основі якої перебувають погляди на людину як на найвищу цінність, як суб'єкт сучасного історичного розвитку, як творця власного життя.

Завдання педагога полягає у створенні таких умов для учня, які б оптимально забезпечували процес виховання особистості, яка б оволоділа методами життєвого пізнання, була здатною до саморозвитку та самореалізації.

Отже, є всі підстави стверджувати, що виховання – це створення соціально-психологічних умов для цілеспрямованого розвитку особистості, завдяки яким у неї формуються певні позитивні якості, система поглядів і переконань. Це конкретно-історичний процес, що тісно пов'язаний з соціально-економічним, культурним розвитком та політичним устроєм суспільства, з його етносоціальними та соціально-психологічними особливостями. Іншими словами, це соціально-контрольований розвиток особистості в процесі її соціалізації.

Виходячи із зазначеного, під статевим вихованням ми розуміємо виховання культури статевих взаємин, що тісно пов'язане з формуванням духовності, моральних норм поведінки, морально здорових взаємин між хлопцем і дівчиною. Одночасно це формування таких цінностей, як добро, терпимість, доброзичливість, повага один до одного, що є складовою загальної культури особливості. Крім того, статеве виховання – це і здобуття інформації з питань медико-біологічного характеру, отримання систематизованих, адаптованих до відповідного віку юридичних знань з питань шлюбно-сімейних відносин, особистої гігієни дівчини і хлопця, формування відповідальності за свої вчинки, відповідального батьківства.